

Europa de buzunar

Ghidul cetățeanului european

1 europe
direct
Craiova

www.europedirect.mpe.ro

Multe persoane nu își cunosc îndeajuns drepturile care le revin în calitate de cetățeni europeni, ceea ce le împiedică să și le exercite efectiv.

Rezultatele unui sondaj realizat în 2010

http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_294_en.pdf

arată că doar 43% din cei chestionați cunoșteau semnificația sintagmei „cetățean al Uniunii Europene”, în timp ce aproape jumătate considerau că „nu sunt bine informați” în legătură cu drepturile lor.

A. Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene

1. Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (Carta) reunește într-un singur text toate **drepturile personale, civice, politice, economice și sociale** de care se bucură persoanele din UE.
http://ec.europa.eu/justice/fundamental_rights/charter/index_ro.htm
2. Carta a devenit obligatorie în întreaga UE odată cu intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona http://europa.eu/lisbon_treaty/index_ro.htm. Instituțiile UE trebuie să respecte drepturile prevăzute în Cartă.

B. Drepturile dumneavoastră în Uniunea Europeană

Cetățenia UE nu este un concept lipsit de sens, ci un statut concret, pentru care sunt prevăzute o serie de drepturi.

UE dorește să vă facă cunoscute drepturile pe care le aveți în calitate de cetățean european, astfel încât să le puteți valorifica la maxim în viața dumneavoastră cotidiană. [Raportul privind cetățenia UE](#) contribuie la aceasta. Drepturile cetățenilor europeni sunt enumerate în Partea a doua a [Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene](#). Ele sunt, de asemenea, înscrise în [Carta drepturilor fundamentale](#) a UE, capitolul V.

1. Dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre și dreptul de a nu fi discriminat pe motiv de cetățenie

http://europa.eu/youreurope/citizens/travel/index_ro.htm

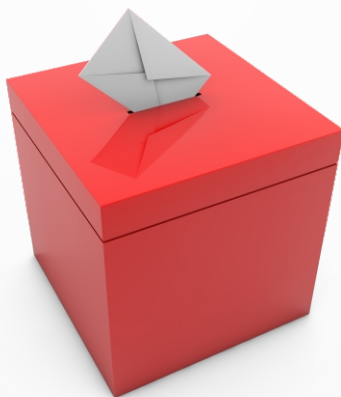
Când călătoriți în altă țară a UE, este important să știți care sunt documentele de care aveți nevoie la frontieră. Ce se întâmplă dacă soțul/soția, copilul sau alte rude nu sunt cetățeni ai Uniunii? Ce documente trebuie să aibă asupra lor pentru a intra pe teritoriul altei țări?

2. Dreptul de a alege și de a candida la alegeri

http://europa.eu/youreurope/citizens/residence/worker-pensioner/elections/index_en.htm

Dacă locuiți în altă țară din UE, aveți dreptul de a vota și de a candida la alegerile municipale și europene organizate în țara respectivă. Trebuie să îndepliniți aceleași condiții ca și cetățenii țării în cauză.

5. Dreptul de a vă bucura de protecție din partea autorităților consulare ale oricărui stat membru, în cazul în care statul al cărui resortisant sunteți nu este reprezentat în țara respectivă

Dacă vă aflați într-o țară din afara UE și aveți nevoie de ajutor, aveți dreptul la protecție consulară din partea ambasadei sau a consulatului oricărui stat membru al UE, în aceleași condiții ca și resortisanții statului respectiv.

Situații tipice în care ați putea avea nevoie de ajutor

- v-ați pierdut sau vi s-a furat pașaportul
- ați suferit un accident sau v-ați îmbolnăvit grav
- ați fost victima unui act de violență
- ați fost arestat sau plasat în detenție
- aveți nevoie de asistență de urgență/doriți să fiți repatriat (în caz de dezastru natural, război civil, conflict armat sau alte situații de urgență)
- v-a decedat o rudă apropiată pe când se afla în străinătate

<http://ec.europa.eu/consularprotection/index.action>

6. Dreptul de a solicita Comisiei să propună noi acte legislative

Inițiativa cetățenească europeană oferă unui număr de **un milion de cetățeni ai UE** posibilitatea de a participa direct la elaborarea politicilor UE, solicitându-i **Comisiei Europene să facă o propunere legislativă.**

Ce este o inițiativă cetățenească europeană?

O inițiativă cetățenească europeană este o invitație adresată Comisiei Europene de a propune legislație pe probleme în care UE are competența de a legisla. O inițiativă cetățenească trebuie să fie susținută de cel puțin un milion de cetățeni ai UE, provenind din cel puțin 7 state membre din cele 27. În fiecare din aceste 7 state membre este nevoie de un număr minim de semnături.

În ce poate consta o inițiativă cetățenească?

O inițiativă cetățenească este posibilă în **orice domeniu în care Comisia are competența de a propune legislație**, de exemplu mediu, agricultură, transport sau sănătate publică.

<http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/competences>

Cine poate organiza o inițiativă cetățenească și în ce mod?

Pentru a lansa o inițiativă cetățenească, cetățenii trebuie să formeze un „**comitet al cetățenilor**” compus din cel puțin 7 cetățeni europeni cu reședința în cel puțin 7 state membre diferite.

Cine poate sprijini o inițiativă cetățenească și în ce mod?

Pentru a susține o inițiativă cetățenească europeană trebuie să fiți **cetățean al UE (cetățean al unui stat membru) și să aveți vârsta la care să puteți vota** la alegerile pentru Parlamentul European (18 ani în toate țările cu excepția Austriei, unde vârsta de la care se votează este de 16 ani).

<http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/how-to-signup>

7. Drepturi Fundamentale

http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/index_en.htm

În cadrul său, Uniunea Europeană (UE) acordă o importanță deosebită respectării drepturilor omului. Principiile sale în domeniul drepturilor omului sunt formulate în Tratatul privind Uniunea Europeană și în Carta drepturilor fundamentale. Acțiunile Uniunii se bazează pe inițiative și programe ca Daphne și PROGRESS și se axează pe lupta împotriva discriminării, a rasismului și a xenofobiei, precum și pe protecția grupurilor vulnerabile, cum sunt copiii, femeile și minoritățile. Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene monitorizează respectarea acestor valori esențiale ale Uniunii. Aceasta oferă, în special, asistență și expertiză statelor membre și organelor Uniunii responsabile cu aplicarea legislației UE în domeniul drepturilor fundamentale.

Drepturi fundamentale:

Demnitatea

- **Demnitatea umană**
- **Dreptul la viață**
- **Dreptul la integritate al persoanei**
- **Interzicerea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante**
- **Interzicerea sclaviei și a muncii forțate**

Libertățile

- **Dreptul la libertate și la siguranță**
- **Respectarea vieții private și de familie**
- **Protecția datelor cu caracter personal**
- **Dreptul la căsătorie și dreptul de a întemeia o familie**
- **Libertatea de gândire, de conștiință și de religie**
- **Libertatea de exprimare și de informare**
- **Libertatea de întrunire și de asociere**
- **Libertatea artelor și științelor**
- **Dreptul la educație**
- **Libertatea de alegere a ocupației și dreptul la muncă**
- **Libertatea de a desfășura o activitate comercială**
- **Dreptul de proprietate**
- **Dreptul de azil**

- **Protecția în caz de strămutare, expulzare sau extrădare**

Egalitatea

- **Egalitatea în fața legii**
- **Nediscriminarea**
- **Diversitatea culturală, religioasă și lingvistică**
- **Egalitatea între femei și bărbați**
- **Drepturile copilului**
- **Drepturile persoanelor în vârstă**
- **Integrarea persoanelor cu handicap**

Solidaritatea

- **Dreptul lucrătorilor la informare și la consultare în cadrul întreprinderii**
- **Dreptul de negociere și de acțiune colectivă**
- **Dreptul de acces la serviciile de plasament**
- **Protecția în cazul concedierii nejustificate**
- **Condiții de muncă echitabile și corecte**
- **Interzicerea muncii copiilor și protecția tinerilor la locul de muncă**
- **Viața de familie și viața profesională**
- **Securitatea socială și asistența socială**
- **Protecția sănătății**
- **Accesul la serviciile de interes economic general**
- **Protecția mediului**
- **Protecția consumatorilor**

8. Accesul la securitatea socială

Când vă mutați pe teritoriul UE, sunteți obligat să plătiți contribuții la fondul de asigurări sociale doar într-o singură țară (chiar dacă lucrați în mai multe). În general, drepturile de securitate socială vă sunt garantate exclusiv de țara în cauză.

- Dacă sunteți în căutarea unui loc de muncă

Dacă primiți indemnizație de șomaj din țara în care ați devenit șomer, faptul că vă căutați un loc de muncă în altă țară nu vă afectează drepturile de securitate socială (asigurare de sănătate, prestații familiale, pensii de drept sau de invaliditate etc). Acest lucru este valabil și pentru membrii familiei.

Dacă NU primiți indemnizație de șomaj și intenționați să vă căutați un loc de muncă în altă țară din UE, drepturile de securitate socială care vă revin (asigurare medicală, prestații familiale etc) sunt asigurate de țara dumneavoastră de reședință.

http://europa.eu/youreurope/citizens/work/job-search/social-security/index_ro.htm

- **Dacă sunteți lucrător**

Persoanele care lucrează în alte țări (ca angajați sau lucrători independenți) și

membrii de familie aflați în întreținerea acestora sunt asigurați în cadrul sistemului de securitate socială al țării gazdă.

Prestațiile sociale (concediu medical, concediu de maternitate/paternitate, pensii, asigurarea pentru accidente de muncă și boli profesionale, ajutoare de deces, indemnizații de șomaj, pensii anticipate, prestații familiale etc.) depind de legislația țării respective.

• **Dacă sunteți pensionar**

În calitate de cetățean european, aveți dreptul de a locui în orice țară din UE.

Dar ce se întâmplă cu celelalte prestații dacă primiți pensie din alte țări? Și unde va trebui să plătiți impozite?

Consultati urmatoarele link-uri:

Pensii publice — cererea de pensionare și calcularea pensiei :

http://europa.eu/youreurope/citizens/work/retire/state-pension-claims-and-calculation/index_ro.htm

Pensii suplimentare:

http://europa.eu/youreurope/citizens/work/retire/supplementary-pensions-rights/index_ro.htm

Prestații familiale

http://europa.eu/youreurope/citizens/work/retire/family-benefits/index_ro.htm

Asigurare medicală

http://europa.eu/youreurope/citizens/work/retire/healthcare/index_ro.htm

Ajutor de deces

http://europa.eu/youreurope/citizens/work/retire/death-grants/index_ro.htm

Impozite

http://europa.eu/youreurope/citizens/work/retire/taxes/index_ro.htm

9. Servicii medicale în străinătate

Potrivit legislației UE, aveți dreptul la servicii medicale în alte țări din UE și, în anumite condiții, dreptul de a solicita rambursarea costurilor de la casa dvs. națională de asigurări de sănătate.

Mai multe informații în domeniul sănătății puteți găsi la următoarele adrese web :

Europa ta-

http://europa.eu/youreurope/citizens/health/index_ro.htm

Comisia Europeană – Sănătate publică -

http://ec.europa.eu/health/index_ro.htm

10. Studii în străinătate

În calitate de cetățeni ai UE, copiii dumneavoastră au dreptul de a fi școlarizați în orice țară din UE, în aceleași condiții ca și cetățenii țării respective.

Ei au dreptul de a fi plasați într-o clasă care corespunde grupului lor de vârstă, la un nivel echivalent celui din țara de origine, indiferent cât de bine cunosc limba țării respective..

http://europa.eu/youreurope/citizens/education/index_ro.htm

11. Cumpărături on-line

Mergeți în Europa și aveți nevoie de sfaturi de călătorie sau de un ghid cu informații privind achizițiile sigure pe piața UE?

Aveți **probleme cu obținerea rambursării** pentru un zbor anulat sau cu **înlocuirea unui produs defect**? Ați depus o **plângere** legată de plata unei facturi prea mari dar nu ați obținut nici un rezultat?

Rețeaua Centrelor europene pentru consumatori (ECC-Net) vă oferă gratuit informațiile și ajutorul de care aveți nevoie:

http://ec.europa.eu/consumers/ecc/index_ro.htm

12. Drepturile pasagerilor

În ultimii treizeci de ani, mobilitatea în Europa a înregistrat o creștere spectaculoasă. Pentru milioane de cetățeni, călătoriile au devenit o realitate, un drept veritabil.

Pasagerii au nevoie de un set comun de principii, astfel încât să cunoască mai bine care le sunt drepturile în cazul în care au loc incidente pe durata călătoriei, indiferent de modul de transport și indiferent dacă o călătorie se desfășoară sau nu integral pe teritoriul unui singur stat membru sau dacă are loc traversarea unei frontiere comunitare interne sau externe.

<http://ec.europa.eu/transport/passenger-rights/ro/index.html>

13. Prețuri mai mici la convorbirile pe telefonul mobil

Valoarea facturii dvs. pentru servicii de roaming pe durata șederii în altă țară din UE nu poate depăși un anumit plafon decât dacă îi solicitați operatorului acest lucru.

<https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/telecoms-and-internet>

14. Energie sigură, constantă și la prețuri accesibile

- Aveți dreptul de a avea acces la energie.
- Aveți dreptul de a avea acces la informații atunci când alegeți sau schimbați un furnizor de energie.
- Aveți dreptul de a vi se proteja interesele personale – este vorba despre protecția împotriva metodelor de vânzare înșelătoare sau neloiale.

http://ec.europa.eu/consumers/citizen/my_rights/energy_ro.htm

A. Cum vă puteți apăra drepturile? Ce căi de atac există?

Dacă întâmpinați probleme în exercitarea drepturilor dumneavoastră de cetățean european, puteți

contacta unul din serviciile de mai jos:

1. Consiliere de specialitate

Vreți să aflați mai exact care sunt drepturile dumneavoastră într-o anumită situație? Intrați pe site-ul „Europa ta – Consiliere”, unde puteți solicita un răspuns personalizat din partea unui expert juridic. Acesta vă va furniza un răspuns în termen de o săptămână și vă va îndruma, dacă este cazul, către alte servicii de asistență.

<http://ec.europa.eu/citizensrights/>

2. Mediere în relația cu autoritățile din alte țări

Dacă autoritățile din altă țară a UE nu vă recunosc drepturile, puteți lua

legătura cu SOLVIT. Rețeaua SOLVIT include membri ai administrațiilor naționale, care pot contribui la găsirea unei soluții în termen de 10 săptămâni.
<http://solvit.eu>

3. Consiliere și sprijin pentru consumatori

Aveți o problemă legată de un produs sau serviciu pe care l-ați achiziționat direct sau online din altă țară din UE? Contactați unul din Centrele europene pentru consumatori. Experții de pe plan local vă vor oferi consiliere și sprijin pentru rezolvarea litigiului cu vânzătorul. Dacă acesta nu poate fi rezolvat pe cale amiabilă, centrul vă va propune soluții extrajudiciare precum mecanismele de soluționare alternativă a litigiilor (SAL) sau procedurile de soluționare online (SOL).

<http://ec.europa.eu/consumers/ecc>

4. Plângeri către Comisia Europeană

Considerați că reglementările dintr-un stat membru încalcă legislația UE? Adresați-vă Comisiei Europene. Dacă plângerea este fondată, Comisia îi poate solicita țării în cauză să modifice reglementările neconforme.

http://ec.europa.eu/eu_law/your_rights/your_rights_forms_ro.htm

5. Petiții către Parlamentul European

Puteți adresa o petiție Parlamentului European în legătură cu un subiect care face parte din domeniile de activitate ale Uniunii Europene și care vă privește în mod direct. Deși mandatul său nu îi permite să rezolve problema în mod direct, Parlamentul European poate să atragă atenția asupra aspectelor respective și să exercite presiuni asupra părților implicate.

<https://www.secure.europarl.europa.eu/aboutparliament/ro/petition.html>

Centrul de informare Europe Direct Craiova

Str. Ion Maiorescu
Nr. 4, Craiova
(clădirea Proiect)

Tel: 0351 176 824, Fax: 0351 176 825

www.europedirect.mpe.ro

e-mail: europedirect_craiova@mpe.ro

ASOCIAȚIA MEREU PENTRU EUROPA